

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน รวมถึงเพื่อสร้างพฤติกรรมด้านความปลอดภัยให้กับพนักงานโดยใช้กิจกรรมแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อให้ผลวิจัยเป็นผลผลิตที่ได้จากการที่แลกเปลี่ยนความรู้ จากการถอดบทสัมภาษณ์ และการสังเคราะห์ผลกระทบ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยวิธีการศึกษานั้นประกอบด้วย

1. การศึกษาบริบทของ สภาพแวดล้อมในพื้นที่การทำงาน การบริหารจัดการด้านความปลอดภัย สถิติการเกิดอุบัติเหตุ ฯลฯ ของบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการหาปัจจัยที่เกิดอุบัติเหตุ การป้องกัน และวิธีการแก้ไข ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานร่วมกับผู้ปฏิบัติการ และวางวัตถุประสงค์ร่วมกัน ดำเนินการ และประเมินผลร่วมกัน
3. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเลือกผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจด้านการป้องกันอุบัติเหตุคือ พนักงาน หัวหน้างาน และผู้จัดการ โดยเลือกตัวแทนมาอย่างละ 1 คน จำนวน 3 แผนก เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกถึงปัญหา และสาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน และวิธีการแก้ไขปรับปรุง เพื่อลดและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน
4. การจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) ในการหาแนวทางการลดอุบัติเหตุจากการทำงาน โดยประยุกต์การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) กับพนักงานของแผนกที่เกิดอุบัติเหตุ โดยจะเป็นกลุ่มพนักงานระดับปฏิบัติการจำนวนแผนกละ 1 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน โดยดำเนินการถามเรื่องเดียวกัน เพื่อนำข้อเสนอแนะ หรือแนวทางที่ได้ของแต่ละกลุ่มมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นรูปแบบในการลดการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่พนักงาน หัวหน้างาน ผู้จัดการ บริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอุบัติเหตุจากการทำงานเกิดขึ้นในแผนก

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ในเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย พนักงานฝ่ายผลิต หัวหน้างาน และผู้จัดการ แผนกที่มีการเกิดอุบัติเหตุเกิดขึ้นจากการทำงานจำนวน 3 แผนก คือ แผนกปั๊มขึ้นรูป

แผนกประกอบ แผนกซ่อมบำรุง โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาปัญหา และสาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานรวมถึงวิธีการแก้ไขปรับปรุง ได้แก่

1. พนักงานแผนกที่เกิดอุบัติเหตุ จำนวน 3 คน
2. หัวหน้างานแผนกที่เกิดอุบัติเหตุ จำนวน 3 คน
3. ผู้จัดการแผนกที่เกิดอุบัติเหตุ จำนวน 3 คน

รวมกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ทั้งหมด 9 คน และแบบจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) ทั้งหมด 12 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย การเก็บข้อมูลจากเอกสารของบริษัทเพื่อสร้างเป็นกรอบ ขอบเขตในการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดกลุ่มสนทนา และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์ เทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ และการจัดกลุ่มสนทนา

แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล รายละเอียดประกอบด้วย เพศ อายุ อายุงาน สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน (ภาคผนวก ค)

แนวคำถามกึ่งโครงสร้างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกครั้งนี้ที่สร้างขึ้นเพื่อค้นหามาตรการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานประกอบด้วย การดำเนินการป้องกันก่อนเกิดอุบัติเหตุ การดำเนินการขณะเกิดอุบัติเหตุ การดำเนินการหลังเกิดอุบัติเหตุ และการดำเนินการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน (ภาคผนวก ค)

3.3 การทดสอบความแม่นยำและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ โดยนำแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แนวคำถามกึ่งโครงสร้างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ตรวจสอบหาความตรงของเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ง)

เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกเสียงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสัมภาษณ์สำหรับผู้วิจัย ซึ่งเทปบันทึกเสียงนี้ผู้วิจัยใช้ในการบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูล เครื่องบันทึกเสียงจะช่วยให้ได้ข้อมูลสนทนาที่ครบถ้วน และยังแสดงให้เห็นถึงน้ำเสียง และอารมณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้

3.4 การเตรียมตัวของผู้วิจัย

ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมของตนเอง ก่อนไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้เข้าเรียนในรายวิชา ST 8013 ระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งได้ศึกษาแนวคิด หลักการรูปแบบขั้นตอน และวิธีการของการดำเนินการวิจัย และได้ศึกษาประเภทงานวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การค้นหาปัญหา การออกแบบการวิจัย การออกแบบและสร้างเครื่องมือการวิจัย การเลือกตัวอย่าง แหล่งที่มา และวิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานวิจัย รวมถึงการนำเสนอผลงานวิจัย และจรรยาบรรณของนักวิจัย โดยได้รับการฝึกปฏิบัติการทำโครงการวิจัย และได้ทำความเข้าใจโดยการอ่านเอกสารตำราหนังสือเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้ฝึกเทคนิคการไปสัมภาษณ์เชิงลึก โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความชำนาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการของการทำวิจัยเชิงคุณภาพมากยิ่งขึ้น ก่อนเริ่มกระบวนการวิจัย

ส่วนการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมโดยการศึกษาข้อคำถามที่จะใช้สำหรับนำไปสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้คำตอบตามแนวคำถามที่สร้างไว้ และก่อนเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อสร้างสัมพันธภาพ และความไว้วางใจโดยการกล่าวทักทาย และแนะนำตัวว่า ผู้วิจัยเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ซึ่งกำลังศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่องการลดอุบัติเหตุจากการทำงานแบบมีส่วนร่วมของพนักงานในบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กล่าวอธิบายให้พนักงานผู้ให้ข้อมูลทราบถึงขั้นตอนต่าง ๆ ในการสัมภาษณ์ และหากไม่ประสงค์ที่จะตอบคำถามสัมภาษณ์ หรือให้ข้อมูลใด ๆ สามารถหยุดการสัมภาษณ์ได้ตลอดเวลาที่ทำการสัมภาษณ์ และจากนั้นผู้วิจัยได้สอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ เพื่อทำการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล และเตรียมอุปกรณ์ที่จะช่วยในการเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์จากผู้ให้สัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะใช้เทปบันทึกช่วยในการบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และเตรียมสมุดบันทึก และปากกาเพื่อใช้จดข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ให้ข้อมูล เป็นต้น

การเตรียมตัวด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมของตนเองในด้านเนื้อหา โดยศึกษา งานวิจัยเชิงคุณภาพจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเรียนรู้ ทำความเข้าใจในขั้นตอนกระบวนการในการดำเนินการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ แนวทางการลดอุบัติเหตุเนื่องจากการทำงาน ศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน การวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม ซึ่งความรู้ทางเนื้อหาดังกล่าวนั้น ได้ช่วยให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจในการจับประเด็นสำคัญ และประเด็นที่เกี่ยวข้องระหว่างการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังนำความรู้ที่ได้ทบทวนมาสร้างเป็นแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ด้วย

3.5 การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

3.5.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เข้าใจในหลักการบริหารจัดการดำเนินงานด้านความปลอดภัย โดยเลือกตัวแทน คือ ระดับผู้จัดการ ระดับหัวหน้างาน ส่วนผู้ให้ข้อมูลระดับพนักงานนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกพนักงานที่เคยมีประวัติการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานเกิดขึ้นกับตัวเอง และอยู่ในแผนกป้อนชิ้นรูป แผนกประกอบ แผนกซ่อมบำรุง

3.5.2 การสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือก กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพนักงานในแผนกที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจากการทำงาน ได้แก่ แผนกป้อนชิ้นรูป แผนกประกอบ แผนกซ่อมบำรุง เพื่อให้ได้ข้อมูลในการเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยที่สมาชิกสามารถตกลงร่วมกัน หรือเสนอมาตรการที่ต้องทำเพิ่มในการลดอุบัติเหตุจากการทำงาน โดยที่สมาชิกได้มีส่วนร่วมตกลงร่วมกันในการนำมามาตรการที่ได้มาลดการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

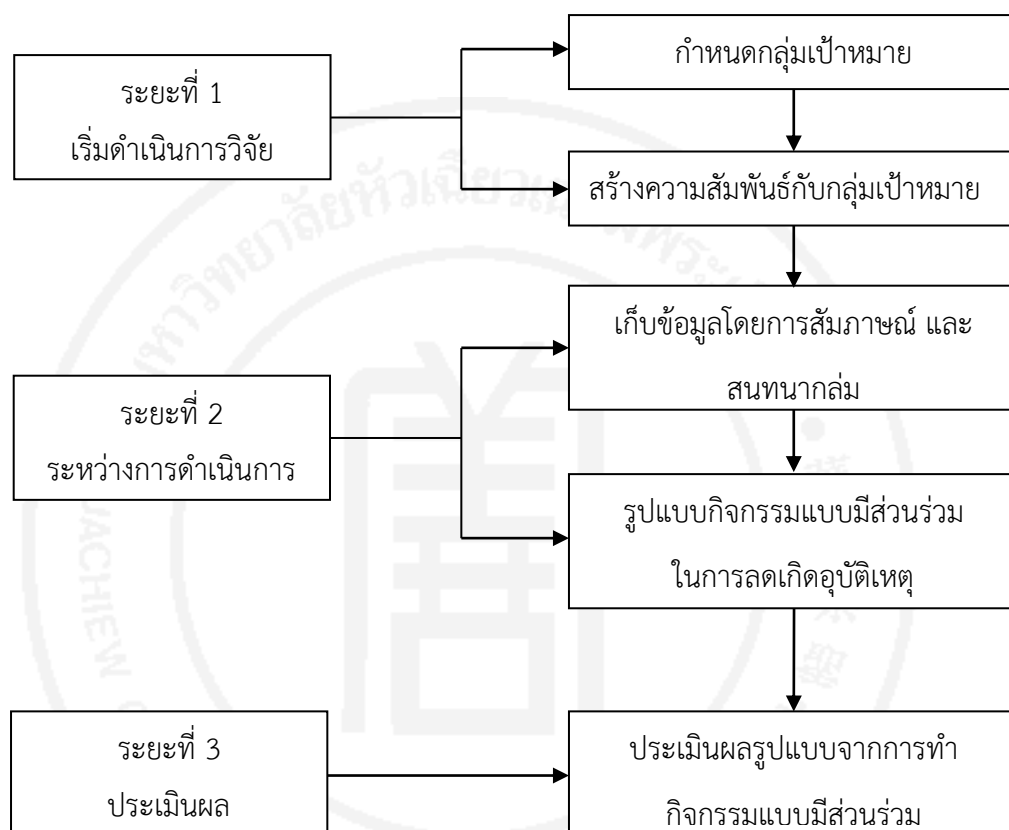
การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตศึกษาวิจัยจากคณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และได้ทำหนังสือขออนุญาตเสนอต่อผู้มีอำนาจสูงสุดของสถานประกอบการ โดยทำการชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ของการศึกษาจนเกิดความเข้าใจและได้รับการอนุญาตให้เข้าเก็บข้อมูลในสถานประกอบการ ก่อนทำการเก็บข้อมูล ภายหลังจากได้รับการอนุญาตจากสถานประกอบการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2557 ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2557 ผู้วิจัยได้ใช้สถานที่ในการสัมภาษณ์ คือ แผนกที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจากการทำงานจำนวน 3 แผนก คือ 1. แผนกป้อนชิ้นรูป 2. แผนกประกอบ 3. แผนกซ่อมบำรุง โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเริ่มจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากแผนกที่มีการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน จากนั้นจึงได้เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยมีเทปบันทึกการสัมภาษณ์เป็นเครื่องบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยวางแนวทางการสัมภาษณ์ กำหนดประเด็นข้อมูลที่ต้องการ พร้อมบันทึกเทปการสัมภาษณ์ และจดบันทึกรายละเอียดจากการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนั้นนำเทปบันทึกการสัมภาษณ์ และบทสัมภาษณ์ มาสรุปเป็นข้อมูลโดยวิธีการนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3.6.1 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการแบ่งเป็น 3 ระยะ ตามแผนภูมิที่ 6

แผนภูมิที่ 6 รูปแบบขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ระยะแรก เตรียมการโดยหารายละเอียดของแผนกที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจากการทำงาน คือจำนวนพนักงานในแผนก ชั่วโมงการทำงาน สถิติการเกิดอุบัติเหตุ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความรู้ความเข้าใจด้านกฎระเบียบด้านความปลอดภัย ความรู้ของพนักงาน กิจกรรมสนับสนุนด้านความปลอดภัย ประเภทเครื่องจักร ผู้ที่มีบทบาทในการควบคุมพนักงานแล้วนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเพื่อเป็นข้อมูลเปรียบเทียบ

2. ระยะที่สอง จะเป็นขั้นตอนการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นตอนการวิเคราะห์สถานการณ์ของสภาพปัญหา จากการสนทนาถึงปัญหาที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับพนักงาน หัวหน้างาน และผู้จัดการ โดย

กระตุ้นการแสดงความคิดเห็น ร่วมกันค้นหาสาเหตุต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลของปัญหาที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ และความต้องการของพนักงานในแผนก เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานเป็นอันดับแรก และรองลงมา เพื่อนำปัญหามาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อหามาตรการในการดำเนินการแก้ไขแบบมีส่วนร่วมของพนักงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องในแผนกที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจนกระทั่งได้มาตรการในการลดอุบัติเหตุจากการทำงานที่เกิดจากความตกลงร่วมกันของพนักงานในระดับต่าง ๆ

2) ขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบ หรือวิธีการเพื่อลดอุบัติเหตุจากการทำงาน โดยมีลำดับขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 4 ลำดับ ดังนี้

(1) ประชุมกลุ่มจำนวน 2 ครั้ง เพื่อหาเหตุปัจจัยต่าง ๆ และสร้างรูปแบบวิธีการลดอุบัติเหตุจากผู้ปฏิบัติงาน จนได้ร่างรูปแบบการลดอุบัติเหตุที่เหมาะสมกับแผนกที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น คือ แผนกป้อนชิ้นรูป แผนกประกอบ แผนกซ่อมบำรุง ที่ดำเนินการศึกษา

(2) การนำร่างรูปแบบกิจกรรมที่มีส่วนช่วยในการลดการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน มาใช้โดยให้พนักงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการทำกิจกรรม

(3) การพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน โดยการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการต่าง ๆ ที่ช่วยป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ หรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นแล้วนำพาสู่การเกิดอุบัติเหตุ และมีความชำนาญในการปฏิบัติงาน

(4) กำหนดบทบาทหน้าที่ของพนักงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำกับควบคุมดูแลตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน

3. ระยะที่สาม การนำกิจกรรมมาใช้ปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม โดยนำรูปแบบของกิจกรรมที่มีส่วนช่วยในการลดอุบัติเหตุมาดำเนินการปฏิบัติตามรูปแบบของกิจกรรมที่กำหนดขึ้น

1) การปรับปรุงรูปแบบของกิจกรรมให้สามารถนำมาปรับใช้ในการทำงานของพนักงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้รูปแบบของกิจกรรมที่ช่วยลดอุบัติเหตุ แล้วนำรูปแบบของกิจกรรมนั้นมาดำเนินการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม

2) การออกแบบรูปแบบกิจกรรม หลังจากที่มีการปรับปรุงแก้ไขให้ได้กิจกรรมที่มีขั้นตอนการดำเนินการทำแล้วช่วยลดอุบัติเหตุ นำมาเป็นต้นแบบในการทำกิจกรรมที่ลดอุบัติเหตุจากการทำงาน

3) การทบทวนรูปแบบของกิจกรรมที่ช่วยลดอุบัติเหตุจากการทำงาน มีจุดที่ต้องแก้ไข หรือเปลี่ยนกิจกรรมใหม่หรือไม่ จนได้ตัวแบบกิจกรรมที่ช่วยลดอุบัติเหตุจากการทำงานแล้วนำมาใช้

4) ดำเนินการทำกิจกรรม มาตรการที่ได้ค้นหา และกำหนดร่วมกันในการลดอุบัติเหตุ โดยมีการกระตุ้นการทำกิจกรรม และมีการติดตามผลภายหลังการดำเนินมาตรการ และการกระตุ้น ทุก 2 สัปดาห์ (ดูความเหมาะสมของการกระตุ้นกิจกรรม)

5) การประเมินผลการทำกิจกรรมที่ช่วยลดอุบัติเหตุจากการทำงานแบบมีส่วนร่วม โดยการระบุให้ชัดเจนว่าใครมีหน้าที่ทำอะไร และใช้กิจกรรมต้นแบบลดอุบัติเหตุอย่างไร โดยการนำ ข้อมูลจากขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ และสรุปผลของการทำกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม แล้วนำเสนอต่อผู้บริหารพิจารณาการนำต้นแบบกิจกรรมแบบมีส่วนมาใช้ในการบริหารจัดการด้าน ความปลอดภัย เพื่อลดอุบัติเหตุจากการทำงาน

3.6.2 วิธีที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นวิธีการที่ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นทัศนะของผู้ที่มีประสบการณ์ตรง คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ใช้หลักการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้คำถามปลายเปิด และเป็น คำถามกึ่งโครงสร้างที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (ภาคผนวก ง) ซึ่งมีผู้ที่ต้องสัมภาษณ์มีจำนวน 9 คน คือระดับพนักงานจำนวน 3 คน ระดับหัวหน้างานจำนวน 3 คน ระดับผู้จัดการจำนวน 3 คน โดยการเลือกตัวแทนในแต่ละระดับมาจำนวนระดับละ 1 คน โดยเลือก แบบเฉพาะเจาะจง จากแผนกที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจากการทำงาน ซึ่งมีจำนวน 3 แผนก และเลือก ตัวแทนที่มีความรู้ความเข้าใจด้านการป้องกัน ตัวแทนละ 1 คน แต่ละคนใช้เวลาในการสัมภาษณ์ 30-55 นาที โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามหัวข้อการสัมภาษณ์ที่กำหนดขึ้น สัมภาษณ์ลักษณะภาพรวมของบริษัท ด้านการบริหารจัดการงานด้านความปลอดภัยของบริษัท แล้วจึงนำบทสัมภาษณ์ที่ได้้นั้นมาถอดเทป แล้วสรุป วิเคราะห์ ประเด็นที่สำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาลำดับความสำคัญของปัญหา และนำมาร่วมดำเนินการกับพนักงานเพื่อหามาตรการ การนำเสนอรูปแบบกิจกรรมที่ลดอุบัติเหตุจาก การทำงาน หลังจากนั้นนำประเด็นสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาดำเนินการทำกิจกรรมโดยการจัด กลุ่มสนทนา (Focus Group) โดยจะเป็นกลุ่มพนักงานระดับปฏิบัติการ ของแผนกที่เกิดอุบัติเหตุจาก การทำงานจำนวนแผนกละ 1 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน และจะจัดกลุ่มสนทนากลุ่มละ 2 ครั้ง โดยใช้หัวข้อ สำหรับการสนทนาเรื่องเดียวกัน โดยผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมกระตุ้นให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็น และ จัดลำดับรายการที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากการนั้นผู้วิจัยจะ กระตุ้นให้กลุ่มสนทนาค้นหามาตรการที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขตามสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ และนำ มาตรการที่ได้ไปปฏิบัติจริงเพื่อลดอุบัติเหตุจากการทำงานแบบมีส่วนร่วม และประเมินผลโดยอาจจะ กำหนดเป็น 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ติดตามความคืบหน้าระหว่างดำเนินการทำกิจกรรมแบบมีส่วน

ร่วมว่ามีอุบัติเหตุเกิดขึ้นหรือไม่ หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม มาเขียนบรรยายสรุปวิธีการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมของพนักงานในการลดอุบัติเหตุจากการทำงาน

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งก่อนยุติการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสรุปความเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาที่ได้ให้สัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง

2. การสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยจะใช้วิธีนำมาตรการแนวการดำเนินการที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก คือก่อนเกิดอุบัติเหตุ ขณะเกิดอุบัติเหตุ และหลังเกิดอุบัติเหตุ มาให้ผู้ให้ข้อมูลแบบกลุ่มสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการด้านการดำเนินการก่อนเกิดอุบัติเหตุ ขณะเกิดอุบัติเหตุ และหลังเกิดอุบัติเหตุ มาตรการที่มีอยู่นั้นเพียงพอต่อการป้องกัน หรือลดการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน หรือต้องเพิ่มมาตรการใดในการลดอุบัติเหตุ และนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาดำเนินการติดตามว่าจะสามารถลดการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานได้หรือไม่

ระยะดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ในการสัมภาษณ์เชิงลึกนี้ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ พนักงาน หัวหน้างาน ผู้จัดการของแต่ละแผนกที่มีอุบัติเหตุจากการทำงานเกิดขึ้นซึ่งผู้วิจัยจะขออนุญาตจดบันทึก และบันทึกเทปประกอบ เมื่อพบประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนจะขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์อีกครั้ง เพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระของปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาระยะเวลาในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยไม่กำหนดตายตัวขึ้นอยู่กับสถานการณ์เป็นหลักก่อนยุติการสัมภาษณ์ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมก่อนจบการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง หลังจากการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์ สนทนา เป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้ประเมินข้อมูลที่ได้มา หากพบว่าข้อมูลที่ได้อาจยังขาดความต่อเนื่องชัดเจน ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์เพิ่มเติมจนกระทั่งไม่พบข้อสงสัยหรือไม่มีข้อมูลใหม่เพิ่ม

ระยะข้อมูลอิ่มตัว

เมื่อข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมีความอิ่มตัว กล่าวคือ คำอธิบายเริ่มซ้ำ และไม่พบข้อมูลใหม่ ในขณะที่เดียวกันผู้วิจัยจะตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาโดยกลับไปพบพนักงาน หัวหน้างาน ผู้จัดการผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย เพื่อยืนยันข้อมูลว่าข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์จนได้เนื้อหานั้นตรงตามเนื้อหาที่ผู้ให้ข้อมูลได้บอกกล่าว และมีข้อมูลอะไรที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการเพิ่มเติม เมื่อข้อมูลที่ได้มาเริ่มมีแบบแผนที่ชัดเจนขึ้น และไม่พบข้อมูลใหม่

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากการบันทึกเทป มาถอดเทป แล้วพิมพ์คำต่อคำซึ่งเป็นข้อมูลทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยอ่านทำความเข้าใจจากข้อมูลที่ถอดเทป หลาย ๆ รอบเพื่อให้เข้าใจข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อย่างละเอียดเพื่อให้ครอบคลุมขอบเขตด้านเนื้อหา
2. ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มคำโดยการสกัดเนื้อหาที่เป็นข้อมูลด้านเดียวกัน และอ่านข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลทุกคนเพื่อทำความเข้าใจในข้อมูลที่ได้ และกำหนดสัญลักษณ์กลุ่มข้อมูลที่มีเนื้อหาเป็นกลุ่มเดียวกัน เพื่อสะดวกในการนำข้อมูลมาอ้างอิงสรุปรูปแบบของผลการวิจัย
3. ผู้วิจัยทำความเข้าใจความหมายจัดกลุ่มคำของแต่ละกลุ่ม โดยอ่านแต่ละกลุ่มคำของผู้ให้ข้อมูลทุกคน เพื่อตีความโดยตีความหมายจากข้อมูลที่มีอยู่ แล้วกำหนดความหมายโดยใส่รหัสในแต่ละประโยคของผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย
4. ผู้วิจัยนำรหัส ที่ได้กำหนดไว้จากการแบ่งกลุ่ม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยสรุปเป็นมาตรการที่ดำเนินการก่อนเกิดอุบัติเหตุ ขณะเกิดอุบัติเหตุ และหลังเกิดอุบัติเหตุ ที่มีความหมายเดียวกัน โดยแต่ละมาตรการผู้วิจัยได้เขียนอธิบายโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูล ก่อนเกิดอุบัติเหตุ ขณะเกิดอุบัติเหตุ และหลังเกิดอุบัติเหตุ จากผู้ให้ข้อมูลของแผนกที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น และผู้วิจัยอ้างอิงคำพูดของผู้ให้ข้อมูลเพื่อแสดงให้เห็นว่าข้อมูลนั้นเป็นความจริง สามารถตรวจสอบได้ และมีความน่าเชื่อถือของการได้มาของข้อมูลการวิจัย

3.8 จริยธรรมงานวิจัย

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเก็บข้อมูลในมนุษย์ จึงต้องผ่านการพิจารณาและได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (หนังสืออนุมัติจริยธรรมการวิจัย เลขที่ อ.188/2556) เพื่อที่จะปกป้องสิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยต้องอธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ข้อมูลและคุณวุฒิของผู้วิจัยจะถูกนำเสนอต่อผู้ให้ข้อมูลจนกระทั่งมีความเข้าใจที่กระจ่างชัดและยินยอมเข้าร่วมวิจัย
2. ผู้วิจัยต้องชี้แจงกับผู้ให้ข้อมูลว่าการเข้าร่วมงานวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีการตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อผู้ให้ข้อมูลมีความเข้าใจกระจ่างชัดแล้ว จึงลงนามในหนังสือยินยอมเข้าร่วมการวิจัยเป็นลายลักษณ์อักษร
3. ผู้วิจัยต้องแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลทราบว่า เมื่อยินยอมเข้าร่วมการวิจัยแล้วหากผู้ให้ข้อมูลต้องการออกจากกรวิจัยสามารถทำได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการวิจัย

4. ข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูล เช่น แบบบันทึกการสัมภาษณ์จะรักษาเป็นความลับ โดยจะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น เมื่อได้รับการเผยแพร่ตีพิมพ์แล้วข้อมูล เอกสารอื่น ๆ ที่ได้ทั้งหมดจะถูกทำลาย

นอกจากนี้ผู้วิจัยจะมีการแจ้งเกี่ยวกับข้อมูลการศึกษาในรายละเอียดทั้งทางวาจาและเป็นลายลักษณ์อักษรของการศึกษาวิจัยถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นหรือความไม่สะดวกสบายและผลประโยชน์ที่เป็นไปได้ยังมีให้กับผู้ให้ข้อมูล โดยผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะถามคำถามใด ๆ ทั้งก่อนที่จะมีส่วนร่วมและในระหว่างระยะเวลาการศึกษาเมื่อมีความเข้าใจกระจ่างชัดผู้ให้ข้อมูลจึงลงนามในหนังสือยินยอมเข้าร่วมงานวิจัยด้วยความสมัครใจ ทั้งนี้หากผู้ให้ข้อมูลต้องการออกจากการศึกษาสามารถกระทำได้ทุกเมื่อตามความต้องการ

การเก็บข้อมูลการวิจัยจะดำเนินการภายหลังจากได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจของสถานประกอบการแล้ว

3.9 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2556 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งมีตารางการปฏิบัติงาน แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

กิจกรรม	ปี 2556		ปี 2557			ปี 2558	
	เดือน		เดือน			เดือน	
	มิ.ย.	พ.ย.	ม.ค.	พ.ค.	ส.ค.	ม.ค.	พ.ค.
	-	-	-	-	-	-	-
	ต.ค.	ธ.ค.	เม.ย.	ก.ค.	ธ.ค.	เม.ย.	ส.ค.
ก. การเตรียมการ							
(1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	←	→					
(2) ติดต่อหน่วยงานและรวบรวมข้อมูล		↔					
(3) สร้างเครื่องมือวิจัย			↔	→			
(4) ทดสอบและแก้ไขเครื่องมือวิจัย			↔	→			
ข. การเก็บข้อมูล							
(5) การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง				↔	→		
(6) สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง				↔	→		
ค. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา							
(7) ถอดเทปบันทึก					↔	→	
(8) การวิเคราะห์ข้อมูล					↔	→	
ง. การเขียนรายงาน							
(9) เขียนรายงาน						↔	→
(10) จัดพิมพ์รายงาน							↔